

Spacer po mieście

Twoje cele

- poznasz zasady pisowni ulic i placów,
- zastosujesz zdobyte wiadomości w praktyce,
- prawidłowo nazwiesz ulice i place znajdujące się na trasie spaceru.

Nazwy nadawane ulicom, dzielnicom i placom w polskich miastach początkowo miały swoje praktyczne znaczenie. Oznacza to, że przekazywały jakieś informacje – np. ulica Kościelna prowadziła do kościoła, a przy ulicy Bednarskiej znajdowały się warsztaty rzemieślnicze określonego typu. Dopiero pod koniec XVIII wieku zaczęto administracyjnie zatwierdzać **urbanonimy** pochodzące od nazwisk postaci historycznych czy literackich (ulica Henryka Sienkiewicza), upamiętniające ważne wydarzenia (plac Konstytucji) itp.

Współczesne nazwy ulic, placów, alei, parków mają więc różne źródła. Pochodzą od:

- wyglądu lub charakterystycznej cechy danego miejsca, np. ulica Ceglana,
- narodowości ich dawnych mieszkańców, np. ulica Żydowska,
- wykonywanych przez mieszkańców zawodów, np. ulica Kupiecka,
- kierunku, do którego prowadzą, np. ulica Krakowska,
- nazwisk słynnych postaci, np. aleja Jana Pawła II.

Ćwiczenie 1

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Zasady pisowni ulic, placów i alei

1. **Wyrazy ulica i plac wchodzące w skład nazw własnych piszemy małą literą, np.**
  - ulica Śliska,
  - plac Grzybowski.
2. **Liczebniki pisane słownie w nazwach ulic, placów, alei piszemy wielką literą, np.**
  - ulica Czterech Wiatrów.
3. **Wyrazy pospolite wchodzące w skład ulic, placów, alei piszemy wielką literą, np.**
  - ulica Generała Kazimierza Sosnkowskiego,
  - ulica Księdza Stanisława Brzóska.
4. **Jeśli w nazwie ulicy wyraz aleja występuje w liczbie pojedynczej piszemy go małą literą, np.**
  - aleja Zygmuntowska.
5. **Jeśli w nazwie ulicy wyraz aleja występuje w liczbie mnogiej, piszemy go wielką literą, np.**
  - Aleje Ujazdowskie.

6. Spójniki i przyimki wchodzące w skład ulic, placów, alei piszemy małą literą, np.

- o ulica Bolka i Lolka.

7. Przyimki wchodzące w skład ulic, placów, alei pojawiające się na początku nazwy ulic i placów piszemy wielką literą, np.

- o ulica Do Wisły.

8. Skrótory utworzone od nazw pospolitych piszemy małą literą, np.

- o ul. – ulica,
- o pl. – plac,
- o al. – aleja.

9. Niektóre nazwy ulic mają dwie wersje poprawnej pisowni, np.

- o ul. gen. Kazimierza Sosnkowskiego – ulica Generała Kazimierza Sosnkowskiego,
- o ul. ks. Stanisława Brzóska – ulica Księdza Stanisława Brzóska.

Ćwiczenie 2

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Uzasadnij pisownię wyrazów zapisanych pogrubioną czcionką.

Aleje Ujazdowskie, **aleja** Stanów Zjednoczonych, plac **Pięciu** Rogów, ulica **Pod** Stokami, ulica Bitwy **pod** Kutnem

Ćwiczenie 8

Wytłumacz turyście nieznającemu Warszawy, jak dojść z ulicy Pięknej do Dworca Centralnego. Użyj jak najwięcej nazw ulic, placów, alei, parków.

Przespaceruj się po Gdańsku, a następnie wykonaj polecenia.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D159YG6R7>

Wirtualny spacer – Zasady pisowni ulic, placów i alei.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 1

Opisz trasę twojego spaceru po Gdańsku. Długość spaceru zależy od ciebie.

Wykorzystaj w tym opisie przynajmniej jedną nazwę ulicy, alei, placu i parku.

Polecenie 2

Uzasadnij pisownię nazw własnych, które znalazły się na trasie twojego spaceru z polecenia 1.

Polecenie 3

Wyjaśnij, skąd pochodzą nazwy własne wymienione na trasie spaceru.

Słownik

urbanonim

nazwa własna obiektu występującego w przestrzeni miejskiej, np. ulicy, placu, alei, parku, rond, budynku, instytucji

Notatki ucznia

Bibliografia

Częścikowie A., J., (2012), *Ortografia co do głowy trafia*, Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.